

Državnemu svetu, Državnemu zboru in vladi Republike Slovenije

Zahteva za kvaliteten, nediskriminatoren in konkurenčen razvoj javne službe v Republiki Sloveniji

Civilizacijski, kulturni in humanizacijski razvoj družbe lahko poteka usklajeno le na osnovi spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin na področju dela in ustvarjanja ter ob doslednem uveljavljanju demokratičnih načel, katerim smo se zavezali s sprejetjem Ustave RS in s članstvom v EU, katere članica smo že 15 let.

Sedanja, z zakonom in podzakonskimi akti opredeljeni načini dodeljevanja državnih koncesij in financiranja izvajanja javne službe v Republiki Sloveniji, še vedno podlegajo ideološki miselnosti preteklega družbenega sistema in njegovih podsistemov. Na to nas opozarja že več let neuresničena odločba Ustavnega sodišča RS o sofinanciranju programov zasebnih osnovnih šol in pritožbe, tožbe ter ustavne presoje na področjih zdravstvene, lekarniške, visokošolske in raziskovalne dejavnosti, torej na področjih na katerih se s spremembami zakonodaje načrtno omejuje konkurenca in ustvarjajo državni monopoli. Ti omogočajo, kot smo seznanjeni preko medijev, številne afere koruptivnega in klientelističnega delovanja in netransparentno ter nenamenske porabo javno zbranega denarja.

Nedemokratično in diskriminatorno se obravnavajo zasebne pobude za izvedbo javne službe, ki jih predlagatelji naslavlajo na državne institucije, hkrati pa se tudi zakonodaja v zadnjih letih spreminja v škodo konkurence med ponudniki storitev javne službe. Te pobude in zakonodaja z uvajanjem hiperegulacije, obsesivnim nadzorom in birokratskimi zahtevami se podreja in prireja potrebam »javnih institucij«, katerih ustanoviteljica je država, čeprav izvajajo zasebniki na podlagi koncesijskih pogodb identično javno službo, enako ali še bolj kvalitetno kot primerljive državne institucije, praviloma pa tudi ceneje, torej v najboljšo korist davkoplačevalcev..

Rezultat ustvarjanja državnih monopolov in omejevanje konkurence je slabše razmerje med kvaliteto in ceno za izvedbo javne službe. Za doseganje višje kakovosti storitev javne službe, bi bilo potrebno omogočiti tekmovalnost med ponudniki storitev, ki bodo v svoje delovanje vnašali inovativnost in kvaliteto dela ter s tem povezano konkurenco. To pa je v prid davkoplačevalcem, ki so prejemniki teh storitev.

Zaradi sistemske diskriminacije se krnijo pristojnosti države glede zagotavljanja enakopravnih in svobodnih možnosti izražanja družbeno civilnih interesov.

Ugotavlja se, da se v javnosti načrtno in zavestno vzpostavlja napačno razumevanje izvedbe storitev javne službe, kot da jo lahko kvalitetno izvedejo le državni zavodi in institucije. Javna služba se tako zmotno pojmuje kot državna služba. Hkrati pa se načrtno in zavestno vodi enostranska politična ter ideološka propaganda, katere namen je prikazati zasebne podjetniške pobude na področjih izvajanja te storitve kot »izkoriščevalske«, nepotrebne, škodljive, skratka – v nasprotju z javnim interesom. Torej prav obratno od resničnega oz. dejanskega stanja.

I.

Sedanje ravnanje snovalcev in »skrbnikov« zakonskih in podzakonskih izhodišč za izvedbo javne službe omogoča:

- vzpostavljanje monopolov javnih institucij, katerih ustanovitelj je država, za izvedbo *javne službe* v odnosu do zasebnih institucij;
- protekcionizem javnih institucij, katerih ustanovitelj je država, v odnosu do zasebnih institucij;
- načrtno omejevanje konkurenčnosti zasebnih institucij, ki delujejo na področju zdravstva, lekarniške, raziskovalne in visokošolske dejavnosti;
- načrtno omejevanje svobode ustvarjanja ter dela zaposlenih v zasebnih institucijah;
- omejevanje svobode pri izbiri izobraževanja;
- prikrajanje meril pri vrednotenju *javne službe* v škodo zaposlenih v zasebnih pravnih subjektih;
- navidezno demokratično možnost dodeljevanja *javne službe* v obliki podelitve koncesij zasebnim institucijam, ki pa po obliki in vsebini ter po načinu financiranja storitve niso izenačene s financiranjem storitve *javne službe* v javnih (t. j. državnih/občinskih) institucijah;
- vzpostavljanje monopolov državnih institucij in s tem njihovo povezano ter usklajeno delovanje, kar preprečuje, omejuje in izkrivlja konkurenco. Na ta način so se, kot se tudi na novo odpirajo možnosti kartelnega dogovarjanja storitev in korupcija v državnih institucijah in posledično plačevanje višjih cen in nižjo kakovost storitev v škodo davkoplačevalcev;
- kršenje Ustave RS in temeljnih načel EU zaradi neosnovane diskriminacije.

S tem ravnanjem se kršijo človekove pravice in temeljne svoboščine v enajstih (11) členih Ustave RS (5., 8., 14., 15., 26., 49., 57., 59., 63., 74., 153. čl.), Zakon o zavodih (23. čl.) in Pogodba o delovanju Evropske unije (107. člen).

II.

Zaradi navedenega in protiustavno diskriminatornega in deprivilegirane položaja zasebnih zdravniških, lekarniških, raziskovalnih in visokošolskih organizacij, ki delujejo pri izvedbi *javne službe* beležimo danes:

- manj zasebnih organizacij, kot bi to bilo potrebno za konkurenčen zdravstveni, znanstveno-raziskovalni, visokošolski in kulturni razvoj;
- da so državne institucije s svojimi rezultati po svojih obsegi delovanja in doseženih rezultatih stroškovno dražje od zasebnih institucij, ali pa za enako plačilo izvedejo storitve manj kakovostno kot zasebne institucije;
- da so državne institucije postale leglo koruptivnega in klientelističnega delovanja, na kar nas opozarjajo številne afere;
- da omogočajo državne ustanoviteljske obveznosti takim institucijam privilegirano financiranje za isto opravljeno storitev *javne službe*, v primerjavi z zasebnimi institucijami;
- da je interes za delo na zasebnih organizacijah izreden, saj le-te omogočajo in spodbujajo konkurenčen razvoj zaposlenih;
- da je pomanjkanje tujih vlaganj v institucije, ki opravljajo dejavnost javne službe;
- da dobijo državljanke in državljani za svoje davke in prispevke slabšo ali dražjo storitev, kot bi jo lahko in do katere so upravičeni.

III.

Podpisniki zahteve pozivamo Državni svet, Državni zbor in vlado RS:

- da takoj in neodložno v interesu državljanek in državljanov RS reformira izvajanje javne službe in sprejme potrebno zakonodajo s pripadajočimi podzakonskimi akti;
- da se pripravi strategija razvoja za opravljanje *javne službe*, ne glede na zasebni ali *državno-javni* status;
- da se omogoči konkurenčnost pri dodeljevanju koncesij zasebnim institucijam pod enakimi kriteriji, kot ti veljajo za zavode, katerih ustanovitelj je država;
- da se status in financiranje zasebnih institucij, ki imajo koncesijo za izvedbo storitev *javne službe* izenači z javnimi zavodi, katerih ustanoviteljica je država, vključujoč enako davčno obremenitev;
- da se omogoči kakovostnejša ponudba storitev javne službe za razvoj in dvig odličnosti ter s tem tudi odgovornost in racionalnost do porabe javnih sredstev;
- da se preneha diskriminacija med izvajalci javne službe zaradi vrste lastništva (državno oz. zasebno);
- da se spodbudijo procesi, ki naj motivirajo nove ustvarjalne procese.

Podpisniki te zahteve utemeljeno dokazujemo, glede na vsa navedena relevantna dejstva, da se v Sloveniji pri izvedbi javne službe grobo kršijo osnovna načela Ustave RS in s tem tudi pravice, ki se jih zagotavlja državljanom in državljanom s članstvom v EU na podlagi pogodb.

Pravice ne smejo biti predmet pogajanj, političnih preigravanj ali ideološko motiviranih manipulacij. Zato zahtevamo, da se takoj preneha vsakršna oblika nezakonite sistemske diskriminacije, kateri so izpostavljeni zasebni izvajalci javne službe in da se takoj ter neodložno pristopi k sprejemu zakonov in podzakonskih aktov, ki bodo to problematiko uredili v skladu z Ustavo RS in načeli EU.

Podpisniki:

prof. dr. Frane Adam, IRSA - Inštitut za razvojne in strateške analize

Matija Centrih, mag. farm., Strokovno združenje lekarnarjev Slovenije

Igor Dovnik, dr. med., spec. pediatrije, Strokovno združenje zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije

Petra Flašker, mag. farm., Lekarna Kosobrin

prof. dr. Peter Jambrek, Nova univerza

prof. dr. Dean Komel, Inštitut Nove revije, zavod za humanistiko

dr. Barbara Toplak Perovič, Skupnost samostojnih visokošolskih zavodov

prof. dr. Ludvik Toplak, Alma Mater Europaea

doc. dr. Andrej Naglič, Katoliški inštitut

Tomaž Zalaznik, Inštitut Nove revije, zavod za humanistiko